

FÉLÉVES TÁJÉKOZTATÓ

Pénzügyi Információs Osztály

Vám- és Pénzügyőrség
Központi Bűnüldözési Parancsnoksága

Budapest, 2009. július

Jelen dokumentum a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága Pénzügyi Információs Osztályának (a továbbiakban: PIO) a 2009. év első félévére vonatkozó Féléves Tájékoztatója. A Féléves Tájékoztató készítésével a PIO a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 23. § (10) bekezdésében megjelenő tájékoztatási kötelezettségének tesz eleget, valamint a Pmt. 29. § (5) bekezdésében megjelenő közzétételi kötelezettség céljával összhangban tájékoztatást nyújt az általa vezetett statisztikai mutatókról. A Féléves Tájékoztató a Pmt.-ben megjelenő törvényi kötelezettségeken túl – többek között – tömör, általános jellegű összefoglalást ad a pénzmosás elleni rendszerről és a PIO-ról, bemutatja az elektronikus bejelentési rendszert és a PIO felügyeleti tevékenységét, továbbá a Pmt. 1. § (1) bekezdésében meghatározott szolgáltatókat (a továbbiakban: szolgáltatók) a bejelentés-típológiában megjelenő támpontokkal kívánja segíteni.

ÖSSZEFOGLALÓ A PÉNZMOSÁS ELLENI RENDSZERRŐL ÉS A PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓS OSZTÁLYRÓL

A pénzmosás minden olyan tevékenységet felölel, amely a bűncselekmények elkövetéséből származó pénzeszközök legális eredetűvé való átalakítására irányul. A pénzmosás alapvető eleme, hogy az a pénzeszközök illegális eredete leplezésének a céljából valósuljon meg és a gazdasági folyamatokba való integrálása útján legyen „tisztára mosva” azaz legálisként feltüntetve.

A globális gazdaság kialakulásával egyre jobban terjedő pénzmosás elleni hatékony küzdelem érdekében szükségessé vált a pénzmosás elleni egységes, nemzetközi fellépés. E célok megfogalmazása következtében 1989-ben felállításra került a Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF), amely – informális nemzetközi szervezetként – a pénzmosás (és később a terrorizmus finanszírozása) elleni küzdelem terén nem-kötelező ajánlásaival törekszik az egyes államok intézményrendszerének uniformizálására. Az FATF mellett az Európai Unió is tevékeny részt vállal a pénzmosás elleni intézményrendszer alakításában. Hazánkban az Országgyűlés az uniós jogalkotási kötelezettségének eleget téve fogadta el a Pmt.-t, amely a pénzügyi rendszereknek pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 2005/60/EK irányelvet ülteti át a nemzeti jogrendszerbe.

A Pmt. hatálya alá tartozó pénzügyi és nem-pénzügyi szolgáltatókat pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén bejelentési kötelezettség terheli. A szolgáltató által teljesített bejelentés kötelező eleme az ügyfél-átvilágítás során rögzített adatok, valamint a pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény részletes leírása. A szolgáltató maga dönt abban, hogy a Pmt. szerinti gyanú fennáll-e, és így bejelentést tesz-e. A bejelentési kötelezettség teljesítése révén jut el a „gyanús tevékenységről” szóló információ a szolgáltatótól a pénzügyi információs egységként működő hatóság számára. A bejelentés módját illetően a szolgáltató 2008. december 15-ét követően már kizárólag védelemmel ellátott elektronikus üzenet formájában teheti meg bejelentését.

Tekintettel arra, hogy a Pmt. 3. § 1) pontja alapján a pénzügyi információs egységként működő hatóság a pénzügyi információs egység feladatait ellátó, a vámhatóság külön jogszabályban meghatározott szervezeti egysége, és a Vám- és Pénzügyőrség szervezetéről valamint egyes szervek kijelöléséről szóló 314/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) 7. § e) pontja alapján a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnokságának (a továbbiakban: VPKBP) a feladata és hatásköre a Pmt.

által a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére meghatározott feladatok ellátása, a VPKBP-n 2007. december 15-én felállításra került a PIO, amely a pénzügyi információs egységként működő hatóság nem nyomozó hatósági feladatait látja el.

A bejelentésekben megjelenő adattartalom elemzése, értékelése képezi a PIO feladatainak origóját. A PIO az elemző-értékelő munka ellátása során az általa közvetlenül elérhető adatbázisok segítségével adatot egyeztet és elemez, más hatóságot írásban megkeres, továbbá külföldi pénzügyi információs egységekhez (a továbbiakban: külföldi FIU) megkeresést küld, illetve tőlük megkeresést fogad. A Pmt. az adótitokkal és a vámtitokkal kapcsolatos titokvédelmi rendelkezések alól ad felmentést az adóhatóság és a vámhatóság számára, így a PIO önállóan jogosult a bejelentésben szereplő személyekkel, szervezetekkel kapcsolatos adótitok vagy vámtitok megismerésére, a bejelentés ellenőrzése során annak felhasználására.

A PIO tagja a pénzügyi információs egységeket tömörítő nemzetközi szervnek, az Egmont Csoportnak¹. Az Egmont Csoport által működtetett Egmont Secured Web védett elektronikus csatornát biztosít a bűnmegelőzési-bűnüldözési típusú gyors információcsere teljesítésére.

Az elemző-értékelő munkát követően a PIO a bűnügyi szempontból releváns adatokat a Pmt. 26. §-ának keretei között továbbítja. A Pmt. 26. §-a² meghatározza az adattovábbítás lehetséges céljait, továbbá azt is, hogy mely hatóságok irányába valósulhat meg adattovábbítás.

STATISZTIKAI TÁJÉKOZTATÁS

A 2009. január 1-től 2009. június 30-ig terjedő időszakban 2 610 db pénzmosás és terrorizmus finanszírozása, valamint pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések tárgyában tett bejelentést és adatszolgáltatást (a továbbiakban: bejelentés) fogadott a PIO. Ezen bejelentésekből 2 467 db a Pmt. 23. §-a alapján a szolgáltatók által küldött bejelentés.

A PIO által fogadott bejelentések számának a havi bontását a 2009. január 1-től 2009. június 30-ig terjedő időszakban az alábbi táblázat tartalmazza:

Időszak	Összesen (db)
2009. 01. 01. - 2009. 01. 31.	412
2009. 02. 01. - 2009. 02. 28.	424
2009. 03. 01. - 2009. 03. 31.	475
2009. 04. 01. - 2009. 04. 30.	398

¹ www.egmontgroup.org

² A Pmt. 26. § (1) bekezdése alapján a pénzügyi információs egységként működő hatóság az e törvény alapján tudomására jutott információt kizárólag a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem, valamint a terrorcselekmény [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 261. §], a jogosulatlan pénzügyi tevékenység (Btk. 298/D. §), a pénzmosás (Btk. 303-303/A. §), a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása (Btk. 303/B. §), az adócsalás (Btk. 310. §), a sikkasztás (Btk. 317. §), a csalás (Btk. 318. §) és a hűtlen kezelés (Btk. 319. §) bűncselekményének felderítése céljából használhatja fel, valamint továbbíthatja más nyomozó hatóság, az ügyész, a nemzetbiztonsági szolgálat vagy a külföldi pénzügyi információs egységként működő hatóság részére.

2009. 05. 01. - 2009. 05. 31.	410
2009. 06. 01. - 2009. 06. 30.	491
Összesen	2610

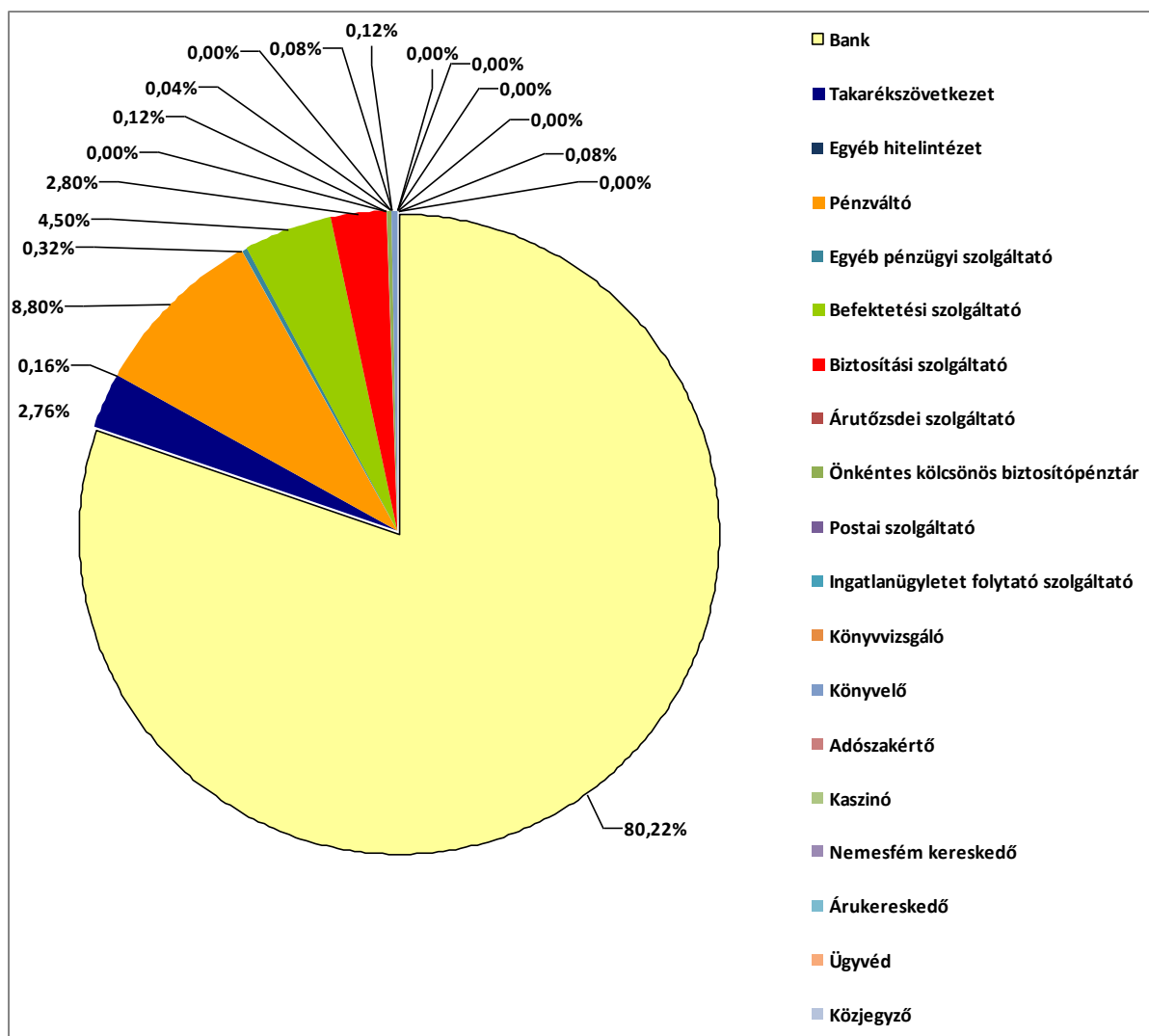
Forrás: a PIO által vezetett adatbázis

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy 2009. I. félévben havonta átlagosan 435 db bejelentés érkezett a PIO-ra. A legtöbb bejelentést június hónapban, a legkevésébbet pedig április hónapban kapta a PIO.

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása tárgyában érkezett bejelentések (2 467 db) szolgáltatói kör szerinti megoszlását havi bontásban az alábbi táblázat, százalékos megoszlását pedig az alábbi diagram mutatja:

SZOLGÁLTATÓK	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Összesen
Bank	303	353	349	287	304	383	1979
Takarékszövetkezet	13	8	18	14	6	9	68
Egyéb hitelintézet	0	0	0	0	0	4	4
Pénzváltó	55	18	39	32	45	28	217
Egyéb pénzügyi szolgáltató	2	0	1	1	2	2	8
Befektetési szolgáltató	18	10	18	22	23	20	111
Biztosítási szolgáltató	7	6	15	15	7	19	69
Árutózsdei szolgáltató	0	0	0	0	0	0	0
Önkéntes kölcsönös biztosítópénztár	1	0	2	0	0	0	3
Postai szolgáltató	0	0	0	0	1	0	1
Ingtatlanügyletet folytató szolgáltató	0	0	0	0	0	0	0
Könyvvizsgáló	0	0	0	2	0	0	2
Könyvelő	1	0	0	0	2	0	3
Adószakértő	0	0	0	0	0	0	0
Kaszinó	0	0	0	0	0	0	0
Nemesfém kereskedő	0	0	0	0	0	0	0
Árukereskedő	0	0	0	0	0	0	0
Ügyvéd	0	2	0	0	0	0	2
Közjegyző	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	400	397	442	373	390	465	2467

Forrás: a PIO által vezetett adatbázis

Forrás: a PIO által vezetett adatbázis

Amint azt a fenti táblázat és diagram is mutatja, a bejelentések között továbbra is – a 2008. év statisztikájához hasonlóan – a banki bejelentések a volumenhordozók. A bejelentések 80,22%-a bankoktól érkezett. A banki bejelentők mellett jelentős számú bejelentés érkezett a pénzváltóktól (8,8%), befektetési szolgáltatóktól (4,5%), biztosítási szolgáltatóktól (2,8%) és a takarékszövetkezetektől (2,76%) is. Minimális számú bejelentés érkezett a további pénzügyi szolgáltatóktól, a könyvvizsgálóktól, a könyvelőktől és az ügyvédektől. 2009. év I. félévében nem érkezett bejelentés az árutőzsdei szolgáltatóktól, az ingatlanügyletet folytató szolgáltatóktól, adószakértőktől, kaszinóktól, nemesfém kereskedőktől, árukereskedőktől, közjegyzőktől.

A beérkezett bejelentések 99,68%-a érkezik pénzügyi szolgáltatóktól, és csupán elenyésző része (0,32%) a nem-pénzügyi szolgáltatóktól.

A szolgáltatók mellett a PIO a Pmt. 5. §-ában meghatározott felügyeletet ellátó szervektől, valamint a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény 4. § (3) bekezdése alapján az Európai Unió külső határán működő határvámhivataloktól (beleértve a Ferihegyi Nemzetközi Repülőtéren működő vámhivatalokat is) kap tájékoztatást, külföldi FIU-tól fogad megkeresést, illetve az

Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: Kit.) 10. § (1)-(2)³ bekezdése alapján a szolgáltatóktól és a vagyoni nyilvántartást vezető szervektől fogad bejelentést. E tájékoztatások, megkeresések, bejelentések együttes száma 2009. I. felében 143 db volt. (A felügyeletet ellátó szervektől az év első felében nem érkezett tájékoztatás.)

Az alábbi táblázat ezen tájékoztatások, megkeresések, bejelentések számát mutatja havi bontásban:

	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Összesen
Határvámhivataloktól érkező tájékoztatás	1	9	6	3	2	2	23
Külföldi pénzügyi információs egységektől érkező megkeresés	11	17	25	21	18	24	116
Bejelentés a pénzügyi és a vagyoni korlátozó intézkedések tárgyában	0	1	2	1	0	0	4
Összesen	12	27	33	25	20	26	143

Forrás: a PIO által vezetett adatbázis

A terrorizmus finanszírozásának tárgyában a Kit. 10. §-a alapján nem érkezett bejelentés a PIO-hoz. 2009. év első felében összesen 4 db bejelentés érkezett a fentebb említett jogszabályhely alapján, azonban ezen bejelentések egyikének sem a terrorizmus finanszírozása a tárgya. A bejelentések ellenőrzését követően egy bejelentés alapján került sor a Kit. 3. § (3) bekezdés *a*) pontja alapján a vagyon fekvése szerint illetékes megyei bíróság értesítésére. A terrorizmus finanszírozásának tárgyában a Pmt. alapján két bejelentés érkezett a szolgáltatóktól.

A 2009. I. félévében a PIO részéről 251 esetben került sor a külföldi FIU megkeresésére.

2009. év első félévében büntetőeljárás kezdeményezésére 59 bejelentés, büntetőeljárás támogatására 101 bejelentés került megküldésre.

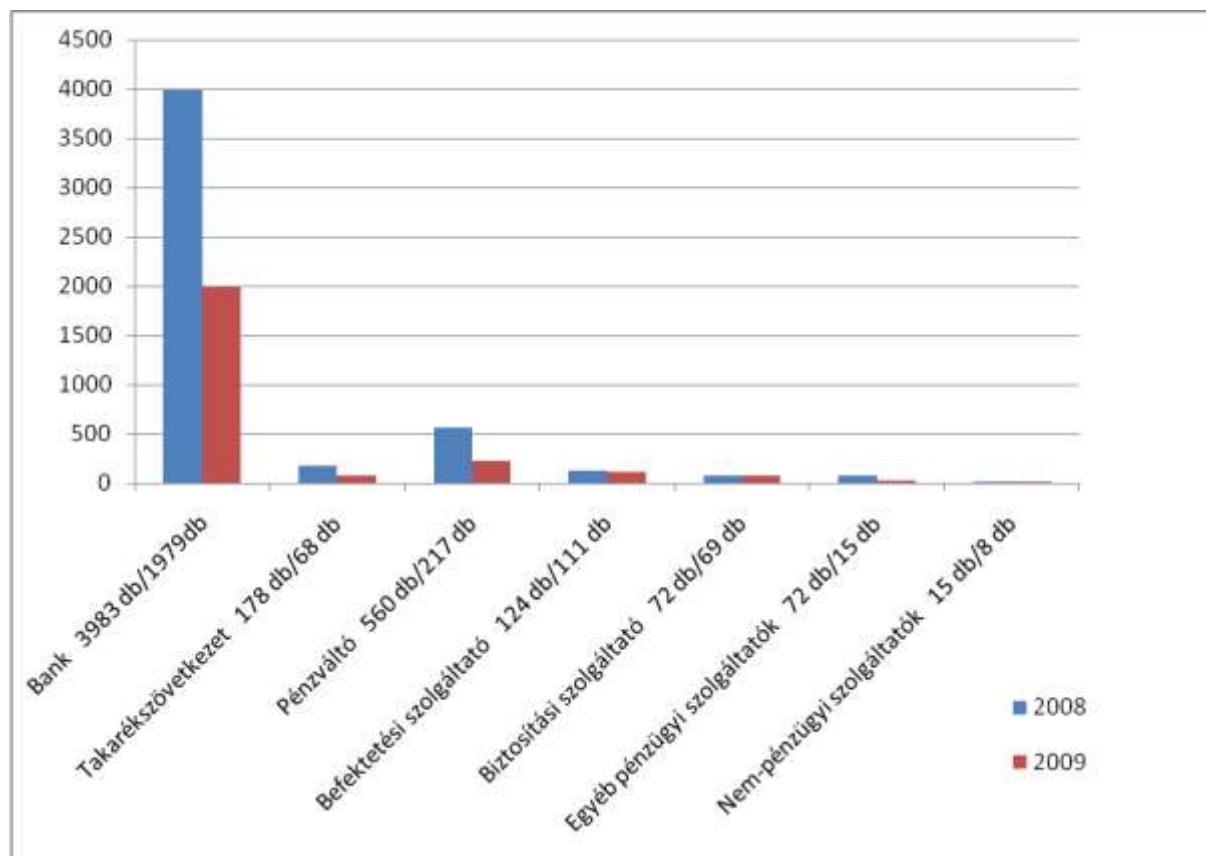
Bűncselekmény nem a PIO által végzendő felderítésének a kezdeményezése céljából 116 db bejelentés, már folyamatban lévő felderítés támogatása céljából 317 db bejelentés került megküldésre.

³ A Kit. 10. §-a szerint a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatók, valamint a vagyoni nyilvántartást vezető szervek kötelesek bejelenteni a pénzügyi és vagyoni korlátozás foganatosításáért felelős szerv részére minden olyan adatot, tényt, körülményt, amely arra utal, hogy a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanya a Magyar Köztársaság területén a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés hatálya alá eső pénzeszközzel vagy gazdasági erőforrással rendelkezik, illetve amely arra utal, hogy az adott ügyletből a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés alanyának vagyoni előnye származik.

A Pmt. 24. §-a alapján összesen 11 alkalommal került sor az ügyleti megbízás felfüggesztésére, és azzal egyidejűleg bejelentés megtételére. Ezen tranzakciókat illetően a PIO 1 esetben kezdeményezett büntetőeljárást.

A 2009. ÉVBEN A SZOLGÁLTATÓK ÁLTAL TETT BEJELENTÉSEK SZÁMÁNAK A CSÖKKENÉSE

2008. év I. félévéhez viszonyítva a szolgáltatóktól érkező bejelentések száma mintegy a felére csökkent 2009. I. félévében. Ezt a csökkenést szemlélteti az alábbi oszlopdiagram:

Forrás: a PIO által vezetett adatbázis

A statisztikai adatok alapján látható, hogy a 2009 januárja és júniusa között a PIO által fogadott szolgáltatói bejelentések száma arányaiban jelentősen csökkent a korábbi évekhez képest. A 2008. évben az első hat hónap során a szolgáltatók által tett bejelentések száma 5004 db. A 2009. év első hat hónapjában tett bejelentések száma az előző év ugyanezen időszakában érkezett bejelentésszám 49,3%-a.

Megállapítható, hogy a bejelentések számának csökkenésével egyidejűleg számos szolgáltatónál a bejelentésekben megjelenő információtartalom jelentős minőségi javulása következett be. Ez mindenképp az adatok pontosságában, a bejelentett pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló tény, adat, körülmény tényleges megjelenésében, valamint a bejelentés elemzését követő Pmt. 26. § alapján történő adattovábbítás minőségének javulásában mutatkozik meg. A pénzügyi szolgáltatóknál a PSZÁF és a PIO által korábban közzétett tipológiák komplexebb alkalmazása figyelhető meg.

Egyes szolgáltatóknál – a PIO által nem beazonosított okból eredően – a bejelentések számának aránytalanul nagy esése figyelhető meg.

A PIO tapasztalatai alapján a 2008. év során előfordultak olyan az ügyfélkör „tisztulására” ható egyszeri események (pl. a szolgáltató egyszeri átvilágításából adódó bejelentés-sorozat), amelyek egyrészt jelentősen megnövelték a 2008. évben tett bejelentések számát, másrészt feltehetően az ügyfélkör „tisztulása” következtében a jövőre nézve csökkentették a felmerülő pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adatot, tény, körülményt, így a 2009. év első hat hónapja során tett bejelentések számát is. A fenti típusú szolgáltatói bejelentések aránya 2008-ban meghaladta az összes szolgáltatói bejelentés 15%-át.

Feltételezhető, hogy a szolgáltatók belső eljárásaiba a Pmt. hatályba lépését követően épültek be teljes mértékben az átfogó ügyfél-átvilágítási intézkedések mechanizmusai. Mindennek lehetett olyan hatása, amely a szolgáltatói bejelentések számát csökkentette.

A Btk. 303/B. §-ának 2007. június 1-jei hatályú módosítása miatt nem büntetendő a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztásának gondatlan alakzata. Bár a Btk. e módosítása a vizsgált időszak kezdetéhez képes több mint másfél évvel ezelőtt lépett hatályba, e módosítás valószínűleg szintén hatással volt a bejelentések számának csökkenésére.

A bejelentések számának változását a pénzmosás elleni rendszeren kívüli tényezők is alakították. A bejelentések száma a gazdasági-pénzügyi válság alakulásával egyezően ingadozott. E tekintetben elsősorban a pénzváltási tevékenységet és a befektetési tevékenységet végző szolgáltatók bejelentései számának a változása mutatható ki.

Továbbá az elektronikus bejelentési rendszer a 2008. év végén került bevezetésre, amely az első félév során a szolgáltatók számára a bejelentések elküldését illetően, a vám- és pénzügyőrség számára pedig a bejelentések fogadását, adatbázisban történő kezelését illetően új helyzetet teremtett. A szolgáltatóknak egy új infrastruktúra használatát kellett eljárásukba bevezetni, így feltehetően az elektronikus bejelentési rendszer bevezetése is hozzájárulhatott a bejelentések számának ideiglenes csökkenéséhez.

Összegzésként elmondható, hogy a bejelentések nagyságrendjének változása vélhetően több tényezőre vezethető vissza, a mögöttes indokrendszer csupán feltételezhető. A csökkenés következményei a PIO elemző-értékelő munkájára nézve pozitívak. A bejelentésszám csökkenése, az észlelhető minőségi javulás és az elektronikus bejelentési rendszer bevezetése együttesen hozzájárult a bejelentés-ellenőrzés folyamatának ésszerűsítéséhez és a beérkezett információk naprakészebb feldolgozásához.

A BEJELENTÉSEK ALAPJÁN ÉSZLELT ÜGYFÉL-ÁTVILÁGÍTÁSI HIÁNYOSSÁGOK

A PIO nem rendelkezik hatáskörrel a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek végrehajtásának ellenőrzésére, ugyanakkor a bejelentésekben megjelenő és a bejelentések ellenőrzése során szerzett információ alapján tapasztalt hiányosságokról visszajelzést – a Pmt. titokvédelmi rendelkezése következtében – kizárólag a PIO adhat.

A tényleges tulajdonos azonosítása kapcsán a Pmt. 8. §-a a következő rendelkezéseket határozza meg. Az ügyfél-átvilágítás során az ügyfél köteles írásbeli nyilatkozatot tenni a szolgáltató számára arra vonatkozóan, hogy a saját, illetve a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el. Amennyiben az ügyfél úgy nyilatkozott, hogy a tényleges tulajdonos nevében, illetőleg érdekében jár el, akkor a nyilatkozatnak – a szolgáltató döntése alapján – legalább a tényleges tulajdonos családi és utónevét, lakcímét és állampolgárságát kell tartalmaznia. Ezen adatok hiányában a teljes körű ügyfél-átvilágítás nem tekinthető elvégzettnek, így üzleti kapcsolat létesítésére vagy hárommillió-hatszázezer forintot elérő vagy meghaladó összegű (üzleti kapcsolaton kívüli) ügyleti megbízás teljesítésére sem

kerülhet sor. Ha az üzleti kapcsolat fennállása vagy az üzleti megbízás teljesítése során kétség merül fel a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban, akkor a szolgáltató ismételt írásbeli nyilatkozattételre köteles felszólítani az ügyfelet, valamint köteles intézkedéseket tenni a tényleges tulajdonos személyazonosságára vonatkozó adat jogszabály alapján e célra rendelkezésre álló vagy nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartásban történő ellenőrzése érdekében. Ha az előbbiek elvégzése ellenére sem állapítható meg a tényleges tulajdonos, akkor a PIO álláspontja szerint az üzleti kapcsolat nem létesíthető, vagy nem tartható fenn, valamint az üzleti megbízás teljesítését meg kell tagadni. A bankok gyakorlata azt mutatja, hogy az üzleti kapcsolat fennállása során a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban felmerülő kétség esetén a bankok gyakran bejelentéssel élnek. Ebben az esetben a Pmt. szerinti bejelentés megtétele hasznos információt tartalmazhat, azonban az ügyfél-átvilágítási kötelezettség elvégzését nem helyettesítheti. A PIO tapasztalata alapján ebbe az esetkörbe tartoznak azon esetek, amikor a szolgáltató vagy a szolgáltató munkavállalója számára nyilvánvaló, hogy az ügyfél csupán passzív szereplő, és a tényleges tulajdonos „az ügyfél mögött álló és az ügyfelet utasító személy” vagy amikor maga az ügyfél is úgy nyilatkozik, hogy az ő feladata kizárólagosan az aláírásra terjed ki, és a tényleges irányítást más végzi. A Pmt. rendelkezései alapvetően a megelőzésre épülnek, így a szolgáltató számára is fontos, hogy ne legyenek nem teljes körűen átvilágított ügyfelei. Amennyiben vannak ilyen ügyfelei, akkor ezen ügyfelekkel való üzleti kapcsolatot meg kell szakítani, illetve az üzleti megbízás teljesítését meg kell tagadni.

Szintén az ügyfél-átvilágításhoz kapcsolódik az az esetkör, amikor a készpénzfelvétel a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 21/2006. (XI.24.) MNB rendelet 43. §-a alapján készpénzfelvételi utalvánnyal történik. A készpénzfelvételi utalvány befogadásakor és a kifizetéskor a hitelintézet köteles az MNB rendelet 43. §-ában meghatározott rendelkezéseket maradéktalanul betartani, továbbá a Pmt. ügyfél-átvilágítási intézkedésekre és bejelentési kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseit is megfelelően alkalmazni.

A BEJELENTÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ TITOKVÉDELEM A PIO ELJÁRÁSA SORÁN

A Pmt. 23. §-a alapján a szolgáltatók által teljesített bejelentés a PIO által kizárólagosan hozzáférhető adatbázisban kerül rögzítésre. Az elektronikus bejelentési rendszer bevezetését követően az adatbázisban való rögzítés a bejelentés érkezésével egyidejűleg automatikusan történik.

A Pmt. 27. §-a által meghatározott titokvédelmi rendelkezés (felfedés tilalma) kiterjed a bejelentés teljesítésére, a PIO általi megkeresésre adott adatszolgáltatás teljesítésére, mindkettő tartalmára, az üzleti megbízás teljesítésének a felfüggesztésére, a bejelentő személyére, valamint arra a tényre, hogy az ügyféllel szemben büntetőeljárás indult-e.

Tekintettel arra, hogy a Pmt. 27. §-a a bejelentő szolgáltató mellett a PIO számára is titoktartási kötelezettséget ír elő, a PIO a bejelentés ellenőrzése során a bejelentés adatait – a Pmt. 27. §-a alapján – titkosan kezeli, a PIO e titokvédelmi rendelkezéssel összhangban alakította ki eljárásait. E titokvédelem a bejelentés ellenőrzésének minden egyes fázisában érvényesül. Ha a PIO valamely szolgáltatót vagy hatóságot keres meg, akkor a Pmt. 27. §-ával összhangban titokvédelmi klauzulát alkalmaz.

Amennyiben a Pmt. 26. §-a szerinti adattovábbításra kerül sor, a PIO felhívja a címzett hatóság figyelmét a Pmt. 27. §-a szerinti titoktartási kötelezettségére abban az esetben, ha a továbbított információt más törvényi rendelkezés alapján nem használja fel. A bejelentést ténylegesen teljesítő kijelölt személy védelme érdekében a Pmt. 26. §-a alapján történő adattovábbításában nem jelenik meg a kijelölt személy neve.

A büntetőeljárást folytató nyomozó hatóságra nem vonatkozik a Pmt. 27. §-a szerinti titokvédelem, így büntetőeljárás során a bejelentés ténye, tartalma – a Pmt. 23. §-a alapján teljesített bejelentésként – megjelenthet a büntetőeljárás iratai között. A bejelentésnek a büntetőeljárás során történő kezelését illetően megemlíthető egy olyan eset, amikor a Pmt. 26. §-a alapján továbbított információból indult büntetőeljárás során az eljárást folytató nyomozó hatóság a büntetőeljárás irataiban a bejelentő szolgáltatót tekintette feljelentőnek. Ekkor a bejelentő szolgáltató jelzése alapján a PIO a nyomozó hatóságnak jelezte, hogy a bejelentő szolgáltató a Pmt. 23. §-a alapján tett bejelentést, így nem tekinthető a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény szerinti feljelentőnek.

VISSZACSATOLÁS A BEJELENTÉST TELJESÍTŐ SZOLGÁLTATÓK SZÁMÁRA

A bejelentést teljesítő szolgáltatók számára az általuk bejelentett információ felhasználásáról a PIO általános jellegű visszacsatolást nyújt „a bejelentések eredményességéről és az eredményességet előmozdító javaslatairól” készített tájékoztatót magában foglaló Éves Jelentésben vagy Féléves Tájékoztatójában. E generális visszacsatolás mellett a PIO a bejelentő szolgáltatót értesíti az információ felhasználásának tényéről abban az esetben, ha az nem sérti vagy veszélyezteti az eljárás eredményességét. E visszacsatolásra a Pmt. 27. §-a szerinti titokvédelem szintén vonatkozik.

ELEKTRONIKUS BEJELENTÉS

A Pmt. 2008. december 15-én hatályba lépett módosítása szerint a szolgáltatók a pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén a bejelentést védelemmel ellátott elektronikus üzenet formájában továbbítják a PIO felé, amelynek beérkezéséről a PIO elektronikus üzenet formájában haladéktalanul értesíti a bejelentést továbbító szolgáltatót.

A Pmt. által meghatározott határidőre a Vám- és Pénzügyőrség megvalósította a jogszabály által előírt feltételeknek megfelelő elektronikus adat- és üzenetküldés rendszerét. A megvalósítás során a Vám- és Pénzügyőrség törekedett arra, hogy a pénzügyi szolgáltatók mellett a nem pénzügyi szolgáltatók számára is használható, egyszerű, költségtakarékos, ugyanakkor hatékony megoldást alakítson ki.

A védelemmel ellátott elektronikus üzenet beküldése az ABeV PMT08 nyomtatvány, illetve a szűkített adattartalmú ABeV PMT08 nyomtatvány és a megfelelő XML állomány használatával, az Ügyfélkapu igénybe vételével teljesíthető. (A szűkített adattartalmú ABeV PMT08 és a megfelelő XML állomány csatolásával teljesítendő bejelentés megtétele iránt több szolgáltató részéről is érkezett igény.)

Az ABeV keretprogram, a PMT08 nyomtatvány letöltésével, telepítésével, kitöltésével, illetve a továbbítással és visszaigazolással kapcsolatos valamennyi információ, valamint minden szükséges egyéb adat megtalálható a <http://vam.gov.hu/pio> és a <http://www.vam.hu/enyomtatvany/index.html#3> címen.

A bejelentéseket a szolgáltató részéről titkosított fájl formájában történt feltöltést követően a közvetítő rendszer továbbítja, majd a PIO által használt informatikai rendszer alakítja vissza a titkosított fájl.

A PIO által használt adatbázis teljes mértékben elkülönül minden egyéb, a Vám- és Pénzügyőrség, illetve egyéb hatóságok által alkalmazott adatbázistól, kizárólag a PIO

tagjainak van hozzáférési jogosultsága, abban csak a Pmt-ben meghatározott célból kezelt adatok rögzíthetők.

A védelemmel ellátott elektronikus üzenet, illetve a PIO által küldött válaszüzenet gyakorlati alkalmazása során felmerült hibajelenségek kijavítása érdekében a Vám- és Pénzügyőrség – változáskezelés keretében – 2009. év első félévének tapasztalatait, valamint a szolgáltatók által tett javaslatokat figyelembe véve a szükséges módosításokat végrehajtja, melyről a fenti Internet címeken tájékoztatást fog nyújtani.

A változáskezelés során már megvalósult:

1. Az értesítési tárhelyen a PIO által küldött válaszüzenetek lejáratí dátumával kapcsolatban az 5 napos megőrzési határidő 30 napra történő változtatása.
2. Amennyiben a bejelentés nem tartalmaz üzleti kapcsolatot, ügyleti megbízást, vagy mellékletet a szakmai rendszer nem fogadja el a bejelentést, tekintettel a Pmt. 9. § (1) bekezdésében foglaltakra. (A szakmai rendszer korábban elfogadta az üzleti kapcsolat, ügyleti megbízás megadása nélkül küldött bejelentéseket.)

A szolgáltatók javaslatai közül az alábbi változtatási igények megvalósítása van folyamatban:

1. A tényállás mező jelenleg 600 karakter hosszúságú, a változások életbe lépését követően 4000 karakter megadására lesz lehetőség.
2. A szolgáltató nem minden esetben ismeri a számla devizanemét, de a számla tulajdonosára vonatkozó adatokat meg tudna adni, ezért a számlák adatlapon a devizanem mező nem lesz kötelező.
3. A csatolt mellékleteket, amelyek kiterjesztését nagybetűvel rögzítették, a szakmai rendszer nem fogadja be, a válaszüzenetben hibát jelez. A csatolmányok nevének kisbetűre történő átállítását az informatikai rendszer automatikusan fogja elvégezni, így a szolgáltatók részéről nem lesz szükség ellenőrzésre.
4. A Pmt. rendelkezéseivel összhangban a tényleges tulajdonos adatai között nem lesz kötelező az azonosító okmány típusának és számának megadása.
5. Az ÜGYLETI MEGBÍZÁSOK lapon a MŰVELET mező megadása kötelező lesz, tekintettel arra, hogy a megbízás tárgya a Pmt. 9. § (1) bekezdése alapján kötelezően rögzítendő.
6. Az ÜGYLETI MEGBÍZÁSOK lapon jelenleg kötelező az óra, perc megadása, amely a változásokat követően nem lesz kötelező, csak a dátumot kell szerepeltetni.
7. A bejelentések többszöri beküldését a filenév ellenőrzésével a szakmai rendszer automatikusan fogja megakadályozni.
8. A KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓ 5.4 pontja az ügyfélre vonatkozó meghatározást tartalmaz, ennek törlése meg fog történni.
9. A KITÖLTÉSI ÚTMUTATÓBAN jelenleg csak 2 visszaigazolás szerepel (Ügyfélkapu, PIO), a közvetítő rendszer visszaigazolása nem, a változást követően a közbenső válaszüzenet is szerepelni fog.

A PIO felhívja a szolgáltatók figyelmét arra, hogy amennyiben a PIO válaszüzenet 24 órán belül nem érkezik meg, akkor az it.helpdesk@vam.gov.hu értesítése célszerű.

BEJELENTÉS-TIPOLOGIA

A PIO a Pmt. 23. § (10) bekezdése alapján a bejelentések eredményességéről és az eredményességet előmozdító javaslatairól internetes honlapján félévente köteles tájékoztatást adni. A PIO azt a gyakorlatot kívánja követni, hogy a Féléves Tájékoztatójában és az Éves Jelentésében – a statisztikai adatszolgáltatás mellett – teljesíti e kötelezettséget úgy, hogy a kiadott bejelentés-típológiát bővíti vagy pontosítja.

Az alábbi pontok olyan csoportosított jellemzőkkel rendelkező bejelentés-típológiák, amelyek egyrészt a PIO részéről a Pmt. 26. §-ban meghatározott keretek között a bejelentések eredményes továbbítását jelentették, másrészt a nemzetközi pénzmosási és terrorizmus finanszírozási technikákból, tendenciákból kiindulva támogatják a szolgáltatók hatékony bejelentési tevékenységét.

Elsődleges célja, hogy a szolgáltatók számára olyan iránymutatást adjon, amely a bejelentéseket megalapozó körülmények felismeréséhez nyújt támpontot. A bejelentés-típológiában megjelenő egy-egy jellemző még nem jelent automatikus gyanúokat. Az alábbi esetkörök, jellemzők nem a Pmt. 5. §-a szerinti felügyeletet ellátó szervek által kiadott típológia (pl. szokatlan tranzakciók) helyett, hanem amellet nyújtanak a szolgáltatóknak iránymutatást a bejelentések teljesítéséhez. A bejelentés-típológia másodlagos célja, hogy a szolgáltatók számára általános jelleggel visszacsatolást adjon, így megerősítve a már teljesített, a bejelentés-típológiához hasonló szolgáltatói bejelentések megalapozottságát.

A/

A bejelentés(ek)ből megállapítható, hogy egy gazdasági társaság a bankszámlájára beérkező összeget közel ugyanolyan értékben azonnal, vagy rövid időn belül továbbutalja.

Jellemzői:

- Csak a pénzforgalmi (banki) költségek miatt van eltérés az utalások között, vagy az adott időszak alatt a bejövő és kimenő tételek összege közel azonos;
- Az érintett gazdasági társaságok (a bejelentésben forrás- vagy célszámlaként megjelenő) bankszámláit ugyanaz a szolgáltató vezeti;
- Folyamatos készpénzfelvétel vagy készpénzbefizetés a tranzakció-sorozatban érintett gazdasági társaság bankszámlájáról vagy bankszámlájára;
- A fenti tranzakció-sorozat során külföldi bankszámláról, vagy külföldi székhelyű gazdasági társaság magyarországi bankszámlájáról is érkeznek jóváírások;
- A racionális gazdasági tevékenységre utaló jellemzők hiányoznak (pl. nincs bérkifizetés, nincsenek működési költségek /telefon, közmű, stb./)

B/

Egy természetes személy folyamatosan nagy összegű készpénzt fizet be forintban vagy más pénznemben saját, illetve más természetes személyek lakossági bankszámláira.

Jellemzői:

- A befizetett összegeket különböző, jellemzően külföldi székhelyű gazdasági társaságoknak utalják tovább;
- Az átutalások mögött vélhetően gazdasági események (jellemzően áruellenérték kifizetések) állnak, amelyet alátámaszt az átutalt pénzösszegek nagysága, illetve az, hogy rendszeres és üzletszerű tevékenységre utalnak;
- Az átutalások közlemény rovatai árumozgásra utalnak (pl. goods, invoice nr.);
- A pénzeszközökkel folyamatosan sajátjukként rendelkeznek, az esteleges bankon belüli tranzakciókra (betétlekötés, átvezetés másik, szintén saját lakossági számlára) személyesen adnak megbízást.

A tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban kétség merül fel abban az esetben is, amikor az ügyfél lakossági bankszámláról beazonosíthatóan gazdasági tevékenységre utaló (rendszeres, nagy összegű) átutalásokat kezdeményez. Ilyenkor a közlemény rovatban gyakran gazdasági tevékenységre utaló jogcím (pl. goods, áru-ellenérték) szerepel.

C/

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 3. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján pénzváltási tevékenység végzésére engedéllyel rendelkező pénzügyi vállalkozás (gazdasági társaság) tagja és/vagy vezető tisztségviselője a saját magánbankszámláján (üzletszerű tevékenységnek látszó) napi rendszerességgel jelentős összegű pénzváltást folytat.

A magánbankszámla-forgalmi adatok vizsgálata során gyanúok lehet a többféle devizaszámla használata, illetve a gyakori, akár napi szinten megvalósuló konverziók és készpénzbefizetések, illetve készpénzfelvételek.

D/

Egy természetes személy különböző összegeket vesz fel készpénzben olyan gazdasági társaságok bankszámláiról, amelyeknek általában vezető tisztségviselője és/vagy tagja (tulajdonosa), illetve a gazdasági társaság bankszámlája felett rendelkezésre jogosult.

Jellemzői:

- Számos esetben naponta, illetve hetente több alkalommal is történnek készpénzfelvételek;
- Olyan gazdasági társaságok is felmerülhetnek, amelyekben az előbbi természetes személy sem tagként (tulajdonosként), sem vezető tisztségviselőként nem jelenik meg, de a gazdasági társaság számlája felett ő is rendelkezésre jogosult;
- A gazdasági társaságokra jellemző, hogy fő tevékenységüket általában építőipari, takarítási szolgáltatás végzése képezi;
- A gazdasági társaságok számláira beérkező átutalásokat teljesítők között megtalálhatóak kulturális intézmények, alapítványok, felsőoktatási intézmények, gazdasági társaságok (amelyek jellemzően tanácsadási tevékenységgel, sajtóval, médiával, televíziós műsorszórással, filmgyártással, marketinggel, reklámmal, rendezvényszervezéssel, számítástechnikával, web marketinggel foglalkoznak), sportklubok és technikai sportokhoz, illetve sportrendezvények szervezéséhez

kapcsolható gazdasági társaságok;

- Az átutalt összegeket – a szokásos kereskedelmi forgalomtól eltérően – minden gazdasági társaság bankszámlájáról készpénzben veszi fel a természetes személy;
- A számla egyenlegét folyamatosan alacsonyan tartják (a beérkező összegek felvétele azonnal, vagy rövid időn belül valósul meg)

E/

A bejelentésekben gyakran megjelennek ügyvédi letéti számlákkal kapcsolatban olyan adatok, amelyek olyan tényekre, adatokra, körülményekre utalnak, hogy az elvégzett tranzakciók nem az ügyvédi letéti számla alapfunkciójához kötődnek.

Ugyanakkor az ügyvédi vállalkozói számlán megjelennek olyan adatok, amelyek kifejezetten az ügyvédi letéti számlához kapcsolhatóak.

F/

Az elkövetők interneten hirdetnek megvételre különböző termékeket (leggyakrabban mobiltelefon, mp3-lejátszó, személygépkocsi), melyek leszállítását a vételár egészének vagy meghatározott részének az általuk megadott bankszámlára érkezését követően ígérik.

A sértettek az összeget a megadott bankszámlára átutalják, azonban az áru leszállítása részükre a megbeszélte napon és időben nem történik meg. A sértettek megpróbálják pénzüket visszaszerezni, és számlavezető bankjuktól – csalásra hivatkozva – kérik a már elutalt összeg visszahívását. Általában ez nem lehetséges, mivel addigra az utalás kedvezményezettjének számlájára az összeg jóváírása megtörtént, sőt számos esetben az elkövetők készpénzben felvették a „csalárd” módon megszerzett összegeket.

Az utalásban kedvezményezettként feltüntetett bankszámlát vezető magyarországi hitelintézetet az utalást végrehajtó külföldi székhelyű hitelintézet SWIFT üzenet formájában értesíti a csalásról (csalás jellegű tevékenységről), illetve annak gyanújáról.

A PIO álláspontja szerint az előbbi jogellenes tevékenység – egyéb releváns körülmény felmerülése hiányában – nem feltétlenül tartozik a „pénzmosásra utaló tény, adat, körülmény” kategóriájába. A szolgáltatók azért élnek a Pmt. szerinti bejelentés lehetőségével, hogy a Pmt. 24. §-a alapján az ügyleti megbízást felfüggeszthessék, és így az ügyleti megbízás teljesítését ideiglenesen elhalasszák.

Amennyiben a szolgáltató a Pmt. által meghatározott eljárással kíván élni, akkor javasoljuk, hogy a kedvezményezett bankszámláját vezető magyarországi hitelintézet a csalásról szóló SWIFT üzenet beérkezését követően a Pmt. 24.§ (1) bekezdése alapján függesse fel az ügyleti megbízás teljesítését, és haladéktalanul tegyen bejelentést a PIO-ra.

Tekintettel arra, hogy a Pmt. 24. §-a alapján a PIO ellenőrzésének a lefolytatására korlátozott idő áll rendelkezésre, kérjük, hogy a hitelintézet a bejelentésében az alábbiakra is térjen ki:

- Az ügyleti megbízás teljesítésének felfüggesztésére történő utalás;
- A Pmt. 23.§ (1) bekezdésében szereplő adatok (természetes személy, jogi személy adatai, számlaszám stb.);

- A felfüggesztéssel érintett számla tekintetében a számlaforgalmi adatok (legalább a felfüggesztést megelőző két hétre visszamenőleg);
- A SWIFT üzenetek másolatai (az érintett utalások tekintetében);
- A számlanyitással kapcsolatos dokumentumok (természetes személy esetén azonosító okmányok másolatai is, jogi személyeknél dokumentumok is);
- A tájékoztatás az érintett bankszámla tulajdonosával, illetve a bankszámla felett rendelkezni jogosulttal kapcsolatba hozható – szintén a hitelintézetnél vezetett – további bankszámlákról.

Amennyiben a SWIFT üzenet elégtelen információt tartalmaz, kérjük, hogy a hitelintézet vegye fel a kapcsolatot a külföldi székhelyű hitelintézettel annak érdekében, hogy az alábbi kérdések tisztázva legyenek:

- Mi volt ténylegesen a csalás jellegű tevékenység?
- Tett-e feljelentést/bejelentést a sértett?
- Milyen hatóságnál tette a feljelentést/bejelentést a sértett?
- Indult-e büntetőeljárás a feljelentés/bejelentés alapján, amennyiben igen, milyen ügyszám alatt?
- Milyen büncselekmény elkövetésének a gyanúja alapján indult a büntetőeljárás?

G/

Bejelentés alapjául szolgálhat az olyan esemény, amikor egy gazdasági társaság gazdasági tevékenysége jelentősen megváltozik, és ez a változás időben egybeesik a gazdasági társaság tulajdonosi szerkezetének a változásával.

H/

Befektetési egységhez kötött életbiztosítási szerződés megkötését követően a szerződő fél részleges vagy teljes visszavásárlást kezdeményez úgy, hogy a visszavásárlásnak nincs racionális gazdasági indoka.

Jellemzői:

- A szerződés megkötése és a visszavásárlás időpontja között rövid idő (legfeljebb egy év) telt el;
- Az életbiztosítási szerződés hosszú időtartamra szól;
- Jelentős összegű a biztosítási díj;
- A visszavásárlás a szerződő félre nézve jelentős értékcsökkenéssel jár;
- A visszavásárlást követően az ellenérték nem arra a bankszámlára kerül átutalásra, ahonnan a szerződő fél a biztosítási díjat átutalta.

A PIO FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGE

A Pmt. 34. § (1) bekezdése alapján a PIO a felügyeleti tevékenység ellátása során biztosítja, hogy a felügyelete alá tartozó szolgáltatók a Pmt. rendelkezéseinek megfeleljenek.

A PIO felügyeleti jogköre a Pmt. 5. § g) pontja alapján a Pmt. 1. § (1) bekezdés f) és h) pontokban meghatározott alábbi szolgáltatókra vonatkozik:

- ingatlanüggyellett kapcsolatos tevékenységet folytató,
- könyvviteli (könyvelői), adószakértői, okleveles adószakértői, adótanácsadói tevékenységet megbízási, illetve vállalkozási jogviszony alapján folytató szolgáltatók.

A felügyelet ellátása során a PIO a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseinek megfelelően jár el a Pmt.-ben meghatározott eltérésekkel.

A PIO felügyeleti munkája az alábbi tevékenységekből áll:

1. kijelölt személy bejelentések kezelése,
2. benyújtott szabályzatok feldolgozása
3. a szolgáltatók ellenőrzések végzése

Kijelölt személyek bejelentése

A Pmt. 23. § (2) bekezdése értelmében a szolgáltató köteles kijelölni – a szervezet sajátosságaitól függően – egy vagy több személyt, aki a bejelentést a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak haladéktalanul továbbítja. A kijelölt személy nevről, beosztásáról, valamint az ezekben bekövetkezett változásokról a szolgáltató a kijelöléstől illetve a változástól számított 5 munkanapon belül köteles a pénzügyi információs egységként működő hatóságot tájékoztatni.

A kijelölt személy személyazonosságának ismerete azért fontos, mert ő tehet a PIO felé bejelentést pénzmosásra, vagy terrorizmus finanszírozására utaló tény adat, körülmény felmerülése esetén.

Belső szabályzatok feldolgozása

A Pmt. 33. § (1) bekezdése alapján a szolgáltató a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek körébe tartozó feladatok teljesítésére köteles belső szabályzatot készíteni. Az ennek elkészítéséhez segítséget nyújtó, és a PM által jóváhagyott kötelezően közzétett mintaszabályzat a www.vam.gov.hu/pio honlapon megtalálható a „letölthető dokumentumok” menüpont alatt. Jelenleg egy új típusú mintaszabályzat kidolgozása van folyamatban a PIO felügyelete alá tartozó szolgáltatók számára, amely hamarosan elérhető lesz az előbb említett honlapon.

A Pmt. 45. § (2) bekezdése alapján a Pmt hatályba lépésekor (2007.december 15.) működő szolgáltató a belső szabályzatát a 2008. március 15-ig köteles a Pmt. rendelkezéseinek megfelelően átdolgozni. A Pmt. 45. § (4) bekezdése értelmében az a szolgáltató, aki a Pmt. hatályba lépését követően kezdi meg a tevékenységét, a tevékenysége megkezdését követő kilencven napon belül köteles belső szabályzatot készíteni és azt a felügyeletet ellátó szervnek jóváhagyásra benyújtani.

A jóváhagyásra benyújtott szabályzatok (kb. 3000 db) feldolgozása folyamatosan történik. A szabályzatok elbírálása során a PIO a fent hivatkozott jogszabályi helyek alapján az alábbi intézkedéseket teheti:

- a belső szabályzat jóváhagyása határozattal, amennyiben az megfelel a törvényi rendelkezéseknek;
- a belső szabályzat elutasítása határozattal, amennyiben az nem felel meg a törvényi rendelkezéseknek;
- a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása végzéssel, tekintettel arra, hogy a szolgáltató a Pmt. hatályba lépésekor működő szolgáltató volt és csak átdolgozási kötelezettség terhelte, így nem kellett volna benyújtania a belső szabályzatot.
- hatáskör hiánya miatt történő irat-átétel más felügyeletet ellátó szervhez (PSZÁF, MKEH, Magyar Könyvvizsgálói Kamara, illetve területi ügyvédi kamarák), amelyről értesítést kap a szolgáltató.

Érdemi döntés meghozatala előtt szükséges lehet annak tisztázása, hogy a kérelmet benyújtó szolgáltató mikor kezdte meg a tevékenységét, mivel az a benyújtott okmányokból nem állapítható meg, illetve erre vonatkozó információ a Cégtár adatbázisban sem található. Ebben az esetben a szolgáltatót Ket. 37. § (2) bekezdésére és az 51. § (2) bekezdésére hivatkozással a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre szólítjuk fel. Amennyiben a szolgáltató a felhívásra nem válaszol és a mulasztását alapos okkal nem menti ki, akkor az eljárás – mivel az kérelemre indult – végzéssel megszüntethető a Ket. 32. § (2) bekezdésére hivatkozással.

Ha a benyújtott okmányok alapján nem lehet megállapítani, hogy a szolgáltató a Pmt. hatálya alá tartozó tevékenységet végzi-e vagy sem, vagy bár végzi, de a tevékenység elkezdésének az ideje nem állapítható meg, és ezt a szolgáltató a felhívásunk ellenére sem közli, akkor az eljárást végzéssel kell megszüntetni.

Ellenőrzési terv, kiválasztási eljárás

A PIO az ellenőrzési tevékenységét ellenőrzési terv alapján végzi, amely havi bontásban készül. A szolgáltatók ellenőrzésre történő kiválasztása az alábbi módokon és szempontok figyelembe vételével történhet:

- CÉGTÁR, CÉGINFO adatbázisa alapján TEÁOR szám szerinti kigyűjtéssel;
- a www.pm.gov.hu honlapon a regisztrált adószakértők, könyvelők listája;
- különféle szakmai szervezetek (pl. Magyar Ingtalanszövetség), illetve különféle települések honlapjainak felhasználásával;
- Interneten található hirdetések felhasználásával;
- egyéb úton tudomásunkra jutott információ alapján;
- bűnügyi szempontból fertőzött területek figyelembe vétele;
- a kiválasztás során a földrajzi kiegyenlítettség is figyelembe vételre kerül.

A vizsgálat bejelentése

A Ket. 91. § (1)-(2) bekezdéseiben foglalt rendelkezések szerint a helyszíni ellenőrzés az ellenőrizni kívánt tevékenység folytatása idején, nem székhelyként vagy telephelyként bejelentett magánlakásban pedig munkanapon 8 és 20 óra között végezhető. A helyszíni ellenőrzést úgy kell végezni, hogy az az ügyfél munkáját, rendeltetésszerű tevékenységét lehetőleg ne akadályozza. A Ket. 90. §-a értelmében az ügyfelet a helyszíni ellenőrzésről előzetesen értesíteni kell, kivéve ha az előzetes értesítés az ellenőrzés eredményességét veszélyeztetné. Így az ellenőrzés megkezdése előtt a szolgáltató értesül az ellenőrzés időpontjáról, valamint tájékoztatjuk azon témakörökről, amelyekre az ellenőrzés kiterjed. Az értesítőlevél kézhezvételét követően a szolgáltató felkészülhet az ellenőrzésre, illetve az esetleges hiányosságok megszüntetésére. Az ellenőrzés megkezdése előtt ellenőrizzük, hogy az értesítőlevél átvétele megtörtént-e, az ellenőrzés időpontjával kapcsolatban nem érkezett-e a szolgáltatótól bármilyen, időpont változtatásra vonatkozó bejelentés.

A Ket. 89. § (1) bekezdése értelmében helyszíni ellenőrzést a hatóság ügyintézője, a hatóság által kirendelt szakértő, illetve jogszabály alapján erre felhatalmazott más személy végezhet, aki ellenőrzési jogosultságát az ellenőrzés során köteles igazolni. Erre a célra szolgál többek között a Ket. 89. § (3) bekezdésében nevesített megbízólevél. A helyszíni ellenőrzés megkezdése előtt a szolgáltató részére az átvétel egyidejű igazolása mellett átadásra kerül a megbízólevél egy példánya, és emellett az ellenőrzést végző kolléga szolgálati igazolvánnyal is igazolja magát.

A vizsgálat tartalma, a vizsgálati témakörök

A helyszíni ellenőrzés a Pmt.-ben meghatározott kötelezettségek teljesítésének, valamint a törvényi rendelkezések betartásának vizsgálatára terjed ki, különös tekintettel a következőkre:

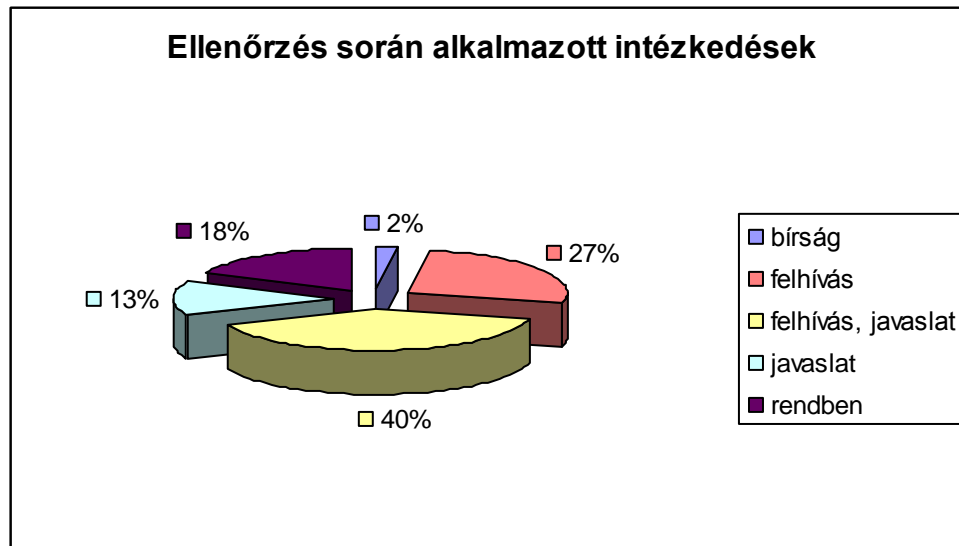
1. A szolgáltató adatainak, tevékenységének vizsgálata;
2. Belső szabályzat megléte, hatálya, tartalma;
3. Kijelölt személy bejelentése;
4. Ügyfél-átvilágítási intézkedések;
5. Bejelentések vizsgálata és a Pmt. titokvédelmi rendelkezésének az alkalmazása;
6. Adatok megőrzésének, nyilvántartás vezetésének az ellenőrzése;
7. Belső ellenőrzési és információs rendszer, oktatás, képzés;
8. A szolgáltató felügyeleti ellenőrzés során való közreműködése, jogkövető tevékenységének ellenőrzése.

Vizsgálati jegyzőkönyv

A Ket. 92. § (3) és (4) bekezdései alapján a helyszíni ellenőrzésről, a helyszíni ellenőrzés során tett megállapításokról, a lefoglalásról és az ügyfél által tett nyilatkozatokról jegyzőkönyvet készít a hatóság. A jegyzőkönyv egy példányát a hatóság az ügyfélnek a helyszínen átadja, vagy azt az ügyfél részére az ellenőrzés befejezésétől számított 5 napon belül megküldi.

Amennyiben bármilyen hiányosság kerül megállapításra, az a vizsgálati jegyzőkönyvben kerül megállapításra. Ezt követően dönt a PIO arról, hogy indul-e további eljárás. (pl. bírság kiszabása tárgyában).

2009. január 1-jétől 2009. június 30-ig a PIO felügyeleti jogkörében eljárva a fenti szempontokat alapul véve összesen 90 helyszíni ellenőrzést folytatott le. Az ellenőrzések során a PIO – a Pmt. rendelkezéseinek megsértése, valamint a Pmt. által meghatározott kötelezettségek nem megfelelő teljesítése miatt – az alábbi megoszlás szerint hozta az intézkedéseit.

A Pmt. 35. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján 24 esetben (27%) hívta fel a szolgáltatót – a Pmt. rendelkezéseinek betartása érdekében – a szükséges intézkedések megtételére, a feltárt hiányosságok megszüntetésére. Ebbe a körbe tartozik az ügyfél-átvilágítási intézkedések nem, vagy nem megfelelő elvégzése, valamint az iratok megőrzését és biztonságos tárolását érintő hiányosságok.

A Pmt. 35. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján 12 alkalommal (13%) javaslattal élt egyrészt a szabályzat meghatározott határidőn belüli, meghatározott szempontok szerinti átdolgozása, másrészt az alkalmazottak (elmaradt) oktatásának megtartása miatt.

Az említett esetekből a belső szabályzat átdolgozására tett javaslat volt a leggyakoribb, melynek oka elsősorban az, hogy a szolgáltatók sok esetben a www.vam.gov.hu/pio internetes honlapon található mintaszabályzatot változtatás nélkül használták belső szabályzatként. Ugyanakkor az így alkalmazott belső szabályzat nem tükrözi a szolgáltató tevékenységének és belső eljárásainak sajátosságait, így a szolgáltató saját profilját tükröző belső szabályzat kialakítása érdekében szükséges a meglévő átdolgozása.

35 esetben (40%) mind a felhívás, mind a javaslat megtételének az intézkedését alkalmazta a PIO az ellenőrzése során.

A felügyeletet ellátó szervnek a Pmt. 35. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján önállóan, vagy az előbb említett intézkedések mellett lehetősége van bírság kiszabására. 2009. első félévében a PIO – a súlyosabb jogsértések, valamint hiányosságok miatt – 2 esetben (2%) élt a bírság kiszabásának intézményével, melynek során 100-100 ezer forint összegű bírságot szabott ki.

A helyszíni ellenőrzött esetek 18%-ában a PIO nem alkalmazott intézkedést.

A PIO ADATAI

Név: Vám- és Pénzügyőrség

Központi Bűnüldözési Parancsnoksága

Pénzügyi Információs Osztály

Cím: 1033 Budapest, Huszti út 42.

Postafiók: 1300 Budapest, Pf: 307

Telefon: 1/4309-466

Kapcsolattartó szolgálat (a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltatók számára): 30/516-5662

Fax: 1/430-9305

E-mail: vpkbp.fiu@vam.gov.hu